

ZA-109

April-2014

B.Com. (Sem.-IV)

206 : Economics of Growth & Development

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
 Instructions : All questions are compulsory.
 (2) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
 Figures to the right indicate marks.

1. (A) આર્થિક વિકાસ અને આર્થિક વૃદ્ધિ વચ્ચેનો તફાવત ચર્ચો. 6
 Discuss the difference between Economic growth and Economic development.
 અથવા/OR
 આર્થિક વૃદ્ધિ એટલે શું ? આર્થિક વૃદ્ધિનો ખ્યાલ ચર્ચો.
 What is Economic growth ? Explain the concept of Economic growth.
- (B) રાષ્ટ્રીય અને માથાદીઠ આવકના આર્થિક વિકાસના માપદંડો ચર્ચો. 4
 Explain the indicators of economic development of National income and per capita income.
 અથવા/OR
 નોંધ લખો : જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો આંક (PQLI).
 Write a short note : Physical quality of life index (PQLI).
- (C) માનવ વિકાસ આંક (HDI)નો ખ્યાલ ચર્ચો. 4
 Discuss the concept of Human Development Index (HDI).
 અથવા/OR
 નોંધ લખો : માનવ ગરીબી આંક (HPI).
 Write a short note on Human Poverty Index (HPI).
2. (A) આર્થિક વૃદ્ધિનું પ્રો. હેરોડનું મોડેલ ટૂંકમાં ચર્ચો. 6
 Briefly explain the Prof. Harrods model of economic growth.
 અથવા/OR
 આર્થિક વિકાસનું પ્રો. હર્ષમેનનું મોડેલ ટૂંકમાં સમજાવો.
 Briefly explain the Prof. Hirschman's model of economic development.
- (B) નોંધ લખો : આર્થિક વૃદ્ધિનું પ્રો. ડોમરનું મોડેલ. 4
 Write a short note on The Prof. Domar Model of economic growth.
 અથવા/OR
 નોંધ લખો : સમતોલ વિકાસનું મોડેલ.
 Write a short note on Balance growth model.

- (C) પ્રો. નર્કસના ગર્ભિત બચતના મોડેલની ચર્ચા કરો. 4
 Explain the concept of Prof. Nurkse's Model of Implied Savings.
 અથવા/OR
 સમતોલ વિકાસ અને અસમતોલ વિકાસના મોડેલ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
 Discuss the difference between Balance growth model and unbalanced growth model.
3. (A) ગરીબીના નિર્દેશકો સમજાવો. 6
 Explain the indicators of poverty.
 અથવા/OR
 ગરીબીના કારણો ચર્ચો.
 Discuss the causes of poverty.
- (B) વસ્તી વધારાની આર્થિક વિકાસ પરની કોઈપણ બે અસરો ચર્ચો. 4
 Discuss any two effects of population growth on economic development.
 અથવા/OR
 વસ્તી સંક્રાંતિનો સિદ્ધાંત ચર્ચો.
 Discuss the theory of demographic transition.
- (C) પ્રચ્છન બેકારી વિષે નોંધ લખો. 4
 Write a short note on disguised unemployment.
 અથવા/OR
 બેરોજગારીની આર્થિક અસરો ચર્ચો.
 Explain the economic effects of unemployment.
4. (A) ટકાઉ વિકાસના ખ્યાલની ચર્ચા કરો. 6
 Discuss the concept of sustainable development.
 અથવા/OR
 પ્રદૂષણના કારણો સમજાવો.
 Explain the causes of pollution.
- (B) પ્રદૂષણના પ્રકારો વિષે નોંધ લખો. 4
 Write a short note on types of pollution.
 અથવા/OR
 દ્વિતવાદ વિષે નોંધ લખો.
 Write a short note on Dualism.
- (C) ક્યોટો પ્રોટોકોલ વિષે નોંધ લખો. 4
 Write a short note on Kyoto Protocol.
 અથવા/OR
 કાર્બન ક્રેડિટના ખ્યાલની ચર્ચા કરો.
 Discuss the concept of carbon credit.

5. બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો :

14

Objective questions :

(1) નીચેનામાંથી કયો ખ્યાલ વધુ વિસ્તૃત છે ?

- (a) આર્થિક વિકાસ (b) આર્થિક પ્રગતિ
(c) આર્થિક વૃદ્ધિ (d) આર્થિક પછાતતા

Which concept is most broad among the given below ?

- (a) Economic progress (b) Economic development
(c) Economic growth (d) Economic backwardness

(2) માનવ વિકાસ આંક (HDI) કઈ સંસ્થા તૈયાર કરે છે ?

By whom HDI is prepared ?

- (a) UNDP (b) UNO
(c) UNICEF (d) UNESCO

(3) નીચેનામાંથી જાતિસૂચક આંકમાં કોનો સમાવેશ થાય છે ?

- (a) GDI (b) GEM
(c) GDI અને GEM બન્ને (d) આમાંનું કંઈ જ નહીં

Which is included in gender index ?

- (a) GDI (b) GEM
(c) GDI & GEM both (d) None of these

(4) પૂર્ણ-રોજગારીની સમતુલા જાળવવા માટે નીચેનામાંથી કઈ શરતનું પાલન જરૂરી છે ?

Which condition is for full employment equilibrium growth ?

- (a) $G = G_w$ (b) $G = G_n$
(c) $G = G_w = G_n$ (d) $G_w = G_n$

(5) નીચેનામાંથી પ્રો. ડોમરના આર્થિક વૃદ્ધિના મોડેલનું સૂત્ર કયું છે ?

Which is the equation of Prof. Domar Model of economic growth ?

- (a) $\frac{\Delta I}{I} = a\sigma$ (b) $\frac{\Delta I}{I} = \sigma a$
(c) $\frac{I}{\Delta I} = a\sigma$ (d) $\frac{\Delta Y}{\Delta I} = a\sigma$

(6) કુદરતી વૃદ્ધિ દર નીચેનામાંથી કઈ સંજ્ઞા દ્વારા ઓળખાય છે ?

Natural Rate of growth is represented by the symbol

- (a) G (b) G_w
(c) G_n (d) GG

(7) સમતોલ વિકાસ એટલે _____

- (a) તમામ ક્ષેત્રોનો વિકાસ (b) ઉદ્યોગ ક્ષેત્રનો વિકાસ
(c) સેવા ક્ષેત્રનો વિકાસ (d) કૃષિ ક્ષેત્રનો વિકાસ

Balanced growth means balance in _____

- (a) all sector (b) industry sector
(c) service sector (d) agricultural sector

- (8) આયોજન પંચ દ્વારા ગ્રામીણ વિસ્તારમાં કેલરીનું કયું ધોરણ નક્કી કરેલ છે ?
Which standard of calories for rural areas is decided by Planning Commission ?
- (a) 2000 (b) 2100
(c) 2300 (d) 2400
- (9) કયા દેશમાં ગરીબીના સાપેક્ષ ખ્યાલનો ઉપયોગ થાય છે ?
In which country the concept of relative poverty is used ?
- (a) ભારત (b) પાકિસ્તાન
(c) અમેરિકા (d) ઈજિપ્ત
- (10) નીચેનામાંથી કયું વર્ષ મહાન વસ્તી વિભાજન તરીકે ઓળખાય છે ?
Which year is known as year of great divide of India's population?
- (a) 1991 (b) 2001
(c) 1921 (d) 1951
- (11) નીચેનામાંથી કયા પ્રકારની બેકારીની સીમાંત ઉત્પાદકતા શૂન્ય છે ?
In which unemployment the marginal productivity is zero ?
- (a) ચક્રિય (b) પ્રચ્છન્ન
(c) મોસમી (d) ધર્ષણજન્ય
- (12) કેટલા ટન કાર્બન ડાયોક્સાઈડ ઘટાડવાથી એક કાર્બન ક્રેડિટ અપાય છે ?
For how many tons of decrease in carbon dioxide, one carbon credit is given ?
- (a) 1 ટન (b) 2 ટન
(c) 3 ટન (d) 4 ટન
- (13) ક્યોટો પ્રોટોકોલનો અમલ ક્યારથી શરૂ થયો ?
From which year, Kyoto Protocol has been implemented ?
- (a) માર્ચ 1994 (b) ડિસેમ્બર 1997
(c) એપ્રિલ 1998 (d) નવેમ્બર 2001
- (14) નીચેનામાંથી કયું પ્રદૂષણ માનવસર્જિત નથી ?
Which of the following pollution is not man-made ?
- (a) સમુદ્રી પ્રદૂષણ (b) દાવાનળ
(c) રેડિયો એક્ટીવ પ્રદૂષણ (d) થર્મલ પ્રદૂષણ
- (a) Marine pollution (b) Volcano
(c) Radioactive pollution (d) Thermal pollution